

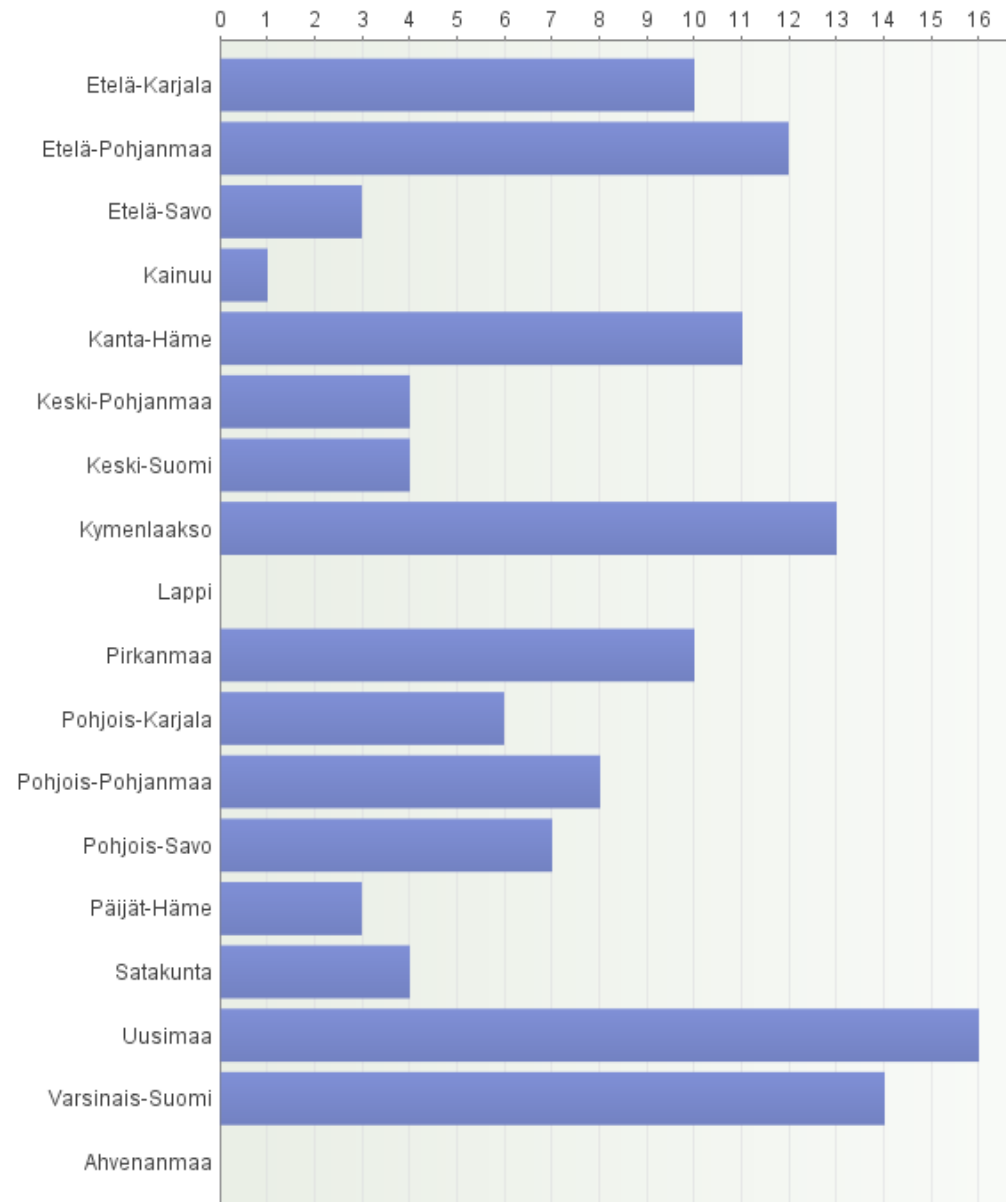
Millaisia ilmastonmuutokseen varautumisen esteitä ja edistäjiä suomalaisessa maanviljelyssä kohdataan?

Ilmastoviisaita ratkaisuja maaseudulle -hankkeen antia

Karoliina Rimhanen
Mikkeli 17.10.2018

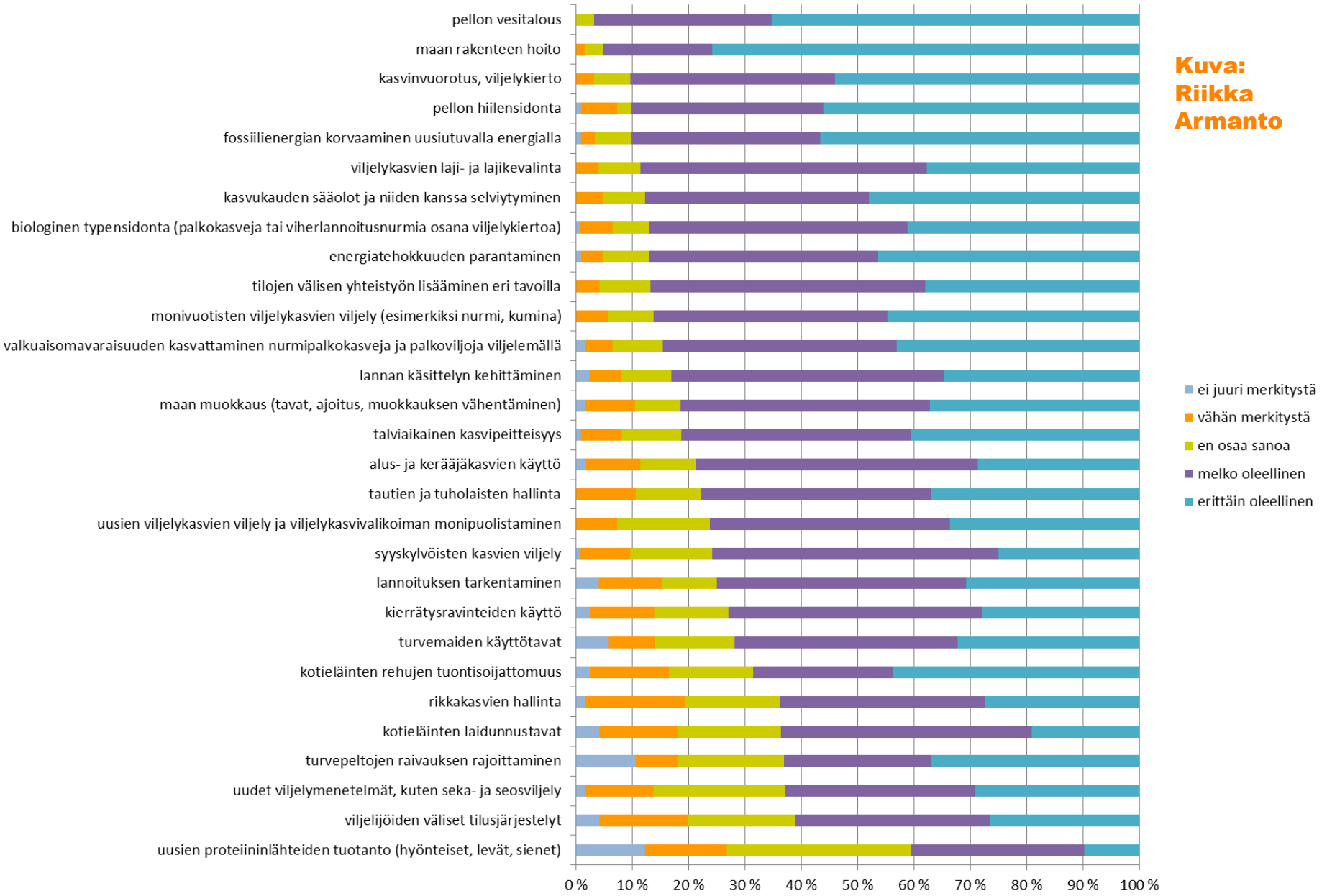
Kysely ilmastonmuutokseen varautumisesta maataloudessa

- Toukokuussa 2018 kysely, jossa selvitettiin toimijoiden näkemyksiäsi ilmastonmuutokseen varautumisesta maataloudessa.
- Kyselyyn vastasi 126 toimijaa ympäri Suomen
- Vastaajista 56% ilmoitti ammatikseen viljelijä/maaseutuyrittäjä
- Vastaajista kasvinviljelytiloja 65%
- Luomutuottajien osuus 37%

Vastaajien näkemys eri varautumistoimien tärkeydestä

**Kuva:
Riikka
Armanto**

”Ilmastonmuutoksen ehkäiseminen tulee ehdottomasti tulevaisuudessa olemaan osa maataloutta, hiilen sitominen maaperään tulee olemaan tulevaisuuden juttu, tosin sehän on vain hyvä asia, samalla siinä parannetaan maan kasvukuntoa tavoilla, joihin on myös välttämätöntä siirtyä tulevaisuudessa. Fossiilisten polttoaineiden ja keinolannoitteiden käyttöä on joka tapauksessa vähennettävä. Satoa tullaan saamaan jatkossa enemmän maan kasvukunnosta paremmin huolehtimalla ja biomassaa lisäämällä, nykyisellään maatalous ei voi kovin kauaa jatkaa. Maaperä köyhtyy kovaa tahtia.”

Askeleet kohti ilmastoviisasta maataloutta

Huolehditaan maan kasvukunnosta ja torjutaan ilmastonmuutosta peltojen hiilensidonnalla

Monipuolistetaan viljelykiertoa ja lisätään eloperäistä ainesta maahan

Jalostetaan kestäviä lajikkeita muuttuviin ilmasto-oloihin

Kierrätetään ravinteet satoon

Parannetaan maan vesitaloutta ja varaudutaan rankkasateisiin ja tulviin

Hyödynnetään uusiutuvaa energiaa ja parannetaan energiatehokkuutta

Ohjataan maankäyttöä kestäväan suuntaan

Kasvatetaan omavaraisuutta

Varautumista edistävät tekijät

Muutos edellyttää joustavuutta

niin yllättävissä poikkeusolosuhteissa kuin hitaammissa muutosprosesseissa

Avoin yhteistyö ruokajärjestelmän toimijoiden välillä välttämätöntä

- Verkostoitumisen edistäminen ja elintarvikkeiden arvoverkon vuorovaikutus molempiin suuntiin (esim. viljelijöiden ja koneurakoitsijoiden kesken) sekä avoin avun- ja tiedonvaihtokulttuuri toimijoiden välillä ovat avainasemassa
  - Yhteinen viljelykierto kasvinviljely ja kotieläintilalla
  - Demo-ruutu toiminta

Varautumista edistävät tekijät

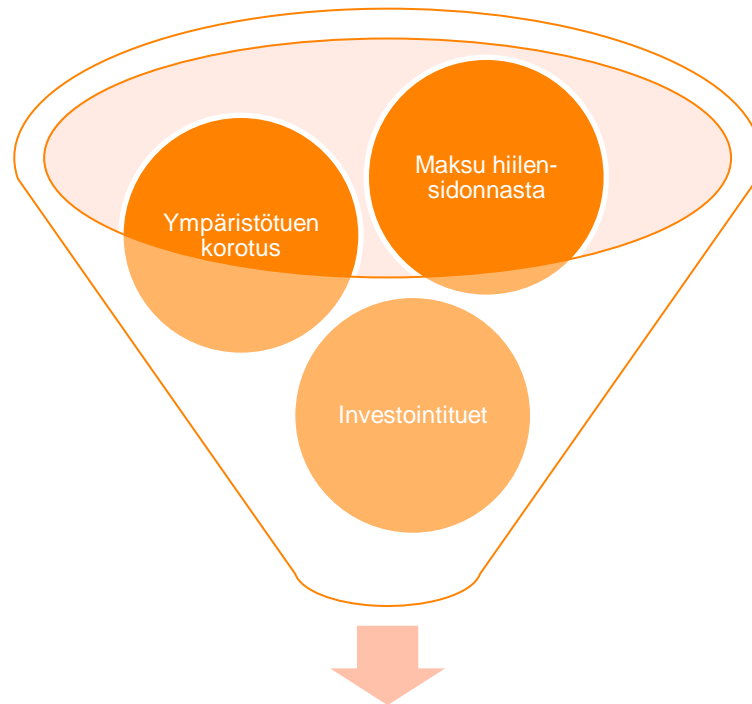
Muuttuva toimintaympäristö edellyttää uuden oppimista

”Koulutettu ja tietoinen toimija pystyy reagoimaan paremmin ilmastonmuutoksen tuomiin muutoksiin ja haasteisiin.”

- Toiminnan pitkäjänteinen suunnittelu
- Panostusta opetukseen, tiedonvälittämiseen ja verkostoitumiseen
- Käyttökelpoisen tiedon tuottaminen eri toimijoiden tarpeisiin
- Tutkimus-neuvonta- käytäntö yhteistyö ja vuoropuhelu

Varautumista edistävät tekijät

Muutos on välttämätön – tukipolitiikan tulisi kannustaa varautumiseen ja taloudellista kestävyyttä tarvitaan ruoantuotannon jatkumiseksi

Otetaan käyttöön ilmastoviisaita ratkaisuja

Varautumista estävät tekijät

Maatalouden heikko kannattavuus

- Alhainen tuottajahinta, erityisesti isoissa yksiköissä suuri velkamäärä ja taloudellinen epävarmuus estävät kokeilut ja muutoksiin ryhtymisen.

”Monet ovat pahasti velkaantuneita, eikä edes korvausinvestointeja voida aina tehdä, joten näiden toimintaa parantavien ympäristöinvestointien pelkään jäävän sanahelinäksi monen uupuneen arjessa, kun rahaa ei ole ja entisten investointien osalta kuoletus on kesken.”

- Rajoittaa myös viljelijöiden jaksamista ja sitä kautta uusien tapojen omaksumista.

Luottamuspuola

”Tarvitaan lisää puolueetonta, kokonaisvaltaista tietoa eri toimien ilmastovaikutuksista. Nyt useasti tieto on ollut sirpaleista ja on hutkittu ja syytetty maataloutta, vaikka myöhemmin on tulokset sitten kumottu toisella tiedolla. Ja aina pitäisi katsoa koko kokonaisuutta eikä vain pieniä palasia.”

”Nähdään menneisyys ja vanhat tavat toimia ja ehkä nykypäivä, mutta tulevaisuutta ei hahmoteta, eikä uskalleta uudistua reippaasti.”

Totutut ajatusmallit

Poliittiset hidasteet

”Fossiilisten polttoaineiden käyttö on vielä edullista verrattuna uusiutuviin energialähteisiin.”

”Epävarmuus ilmastonmuutoksen vaikutuksista vaikeuttaa sopeutumistoimiin ryhtymistä. Mahdollisimman luotettavia ennusteita ja tietoon perustuvia arvioita tulevasta tuotanto-oloista tarvitaan päätöksenteon pohjaksi. Monimuotoisuus on yleensä yhden lajin tuotantoa kestävämpi, joten erilaisten viljelykiertojen ja kasvien ja kotieläintalouden yhdistelmien kehittäminen lisää resilienssiä. Maaperän kasvukunnosta, hiilestä ja vesitaloudesta huolehtiminen on ykkösasioita riippumatta ilmastonmuutoksen vaikutuksista. Parhaita ovat keinot, joilla edistetään samaan aikaan hillintää ja sopeutumista (maan orgaanisen aineksen määrän kasvattaminen, rajoitettu muokkaus, lannan lisäys ja kasvipeitteisyys).”

Kiitos!